

MISSUR

Eisini bleiv biðið fyri honum í Føroyum. Sjálv bað eg eisini um at fáa styrki til at klára byrðuna, sigur Sølva.

Hon sigur, at tað var bara eitt at gera, og tað var at taka seg saman og royna, at fáa sum frægast burturúr. Og tey máttu eisini syrgja fyri at Páll fekk góð upplivilsir, og góða hjálp og røkt, hesa tíðina, hann hevði eftir.

– Tað hevði hann uppi-borið, tí hann hevði altíð hjálpt øllum øðrum, og verið til taks hjá øllum.

– Í apríl, var hann við teimum í Koltri á fjalli, men teir máttu leiða hann. Eisini var hann í Trøllhøvda við tyrluni. Annars fluttu vit av Garðinum, býttu um hús við elsta sonin, og tey yvitóku eisini okkara virksemini við ferðavinnuni.

– Og so sótu vit har, tvey-eini og loksins høvdu vit fingið tað privatlív, sum flestu fólk hava, og sum vit onkuntíð kanska høvdu saknað, sigur Sølva.

Tey koyrdu biltúrar og vóru útferð á Sandi. Tey

spældu tveymans sjavs, onkuntíð fýramans sjavs, tá ið fólk komu á gátt – og tað vóru fólk øgiliga fitt at gera, sigur Sølva. Páll var eisini eina uttanlandsferð við tví-burðabeiggjanum, Tróndi og tað var hann ógvuliga glaður fyri.

Versnaði skjótt

Men støðan hjá Páll versnaði skjótt, longu í maj fekk hann trupulleikar at tosa, og svølgja, men hann royndi framhaldandi at arbeiða.

– Koyrikortið varð avleverað í juli. Hann gavst eisini við at vera deknur. Alt hetta var sum at vera til jarðaferð hvørja ferð, so sorgin var stór hetta árið.

– Hjálptól fekk hann nóg av, so við og við sum støðan versnaði. Men oftani komu tey ov seint, minnst Sølva.

– Eg hevði avgjørt beinanvegin, at hann skuldi verða heima, og tað eyðnaðist, við góðari hjálp frá øllum pørtum – men tað var trupult.

– Tað var ikki Páll, ella

Jarðarferðin hjá Páll. Hann andaðist 25. mars 2004

Myndir: Brandur í Dali

» Tað ber ikki til at fella í fátt, men onkrar løtur eru tungar

álvarsligu sjúkurnar, sum gjørði tað torført, tí hann var stak lættur at hava við at gera og var nøgdur í allari elendigheitini, og varðveitti virðingina.

– Trupulleikin var tann almenna skipanin, ikki fólkin, tí tey vóru stak fitt. Men tað eru mannagongdirnar, reglugerðirnar og lógarverkið, sum haltar og gera alt so tvørligt. Alt var so tungt og tók so órimiliga langa tíð, við fundum, pappirum og játtanum, og tíðina høvdu vit jú ikki. Eg var mangan við at verða óð í høvðinum, sigur Sølva.

Hon heldur, at tey mugu øll hava verið øgiliga troytt av henni, tí hon hevur klagad og kært, skrivliga og munnliga, og bjóða seg fram til at greiða frá, fyri at tað kann gerast lættari hjá øðrum, sum koma í somu støðu.

– Tað átti at verið so einfalt, tí tibetur eru tað ikki so nóg, sum fáa hesa sjúku. Øll

vita hvussu gongdin er og tí skuldi tað verið so lætt at havt alt til reiðar. Tað rætta var, at fólk kundu komið á Hjálptólamiðstøðina at fáa og avleverað hjálptól, so hvørt, tørvurin broyttist.

– Í Danmark hava tey ALS toymi, sum er til reiðar, við einum samskipara sum ráðgevur um alt. Sostatt sleppa tey avvarðandi frá øllum tí, og kunnu taka sær av tí sjúka. Tað er ikki her, men eg fekk hjálp frá ergoterapeutum, sigur Sølva Patursson.

ALS-vinkonan

Sølva sigur, at hon hevði tilknýti til lækarnar og ALS toymið á Bispebjerg, Muskel-svindfonden og ALS forum. Hon fekk eisini samband við eina konu sum var í somu støðu sum hon – eina ALS vinkonu, sum hon kallar hana.

– Vit mailaðu saman, og tosaðu og grótu oftani sam-

an í telefonini. Hon er eini 10 ár eldri enn eg og vit hava samband enn, og eg hitti hana fyrstu ferð í november í fjør.

– Í Føroyum varð ein bólkur stevnaður fyri avvarðandi við einum demenssamskipara. Tað er ein bólkur undir Alzheimerfelagnum. Vit hittust hjá hvørjum øðrum av og á og tað var sera gott.

– Páll varð ongantíð innlagdur, alt var ambulat og hóast hettar var ógvuliga tungt, vóru tað eisini nógvar góðar hugnaligar og eisini stuttligar løtur at minnst afturá, sigur Sølva.

– Páll var túr hvønn einasta dag í koyristólinum, við stuðlunum og tað var ótrúliga gott. Stuðlarnir vóru um Páll allan dagin, so var eg einsamøll um náttina.

– Tær vóru stak fittar og hetta var eisini gott fyri meg, tí so var eg ikki einsamøll, men hevði góð fólk at prátta við, og Páll fekk góða røkt.